

ויש לשאלה זו השלכות גם בדיני ממונות; באופנים שונים בן נח לחייבו רק מצד דיני ישראל, אך לפי דיניהם הוא פטור — האם לדון את הנכרי באותם דינים בעד אחד ובדיין אחד, או שמא כפי דיני ישראל. (ע' באבן האול וחלקת יואב שם. וראה בספר פרקי מועדות — ח"ב עמ' 397 ואילך).

'בעולת בעל יש להן, נכנסה לחופה ולא נבעלה אין להן' — מזה מבואר נוסחתנו שבסיום ברכת האירוסין: 'מקדש עמו ישראל על ידי חופה וקדושין' — שני אלו, חופה וקדושין, לא ניתנו לבני נח, שאין להם אלא בעולת בעל. רק לישראל בלבד, משום קדושתם, יש להם חופה וקדושין (עפ"י אבודרהם עמ' שנט).

דף נח

'אחות האב מן האם יוציא' — בדין שתהא מותרת כיון שאין לו שאר אב, שנאמר וזרמת סוסים זרמתם — אלא שבפירוש ריבתה אותה התורה, על כן יעזב איש את אביו — היינו אחות אביו לרבי אליעזר (ר"ן).

(ע"ב) 'עבד מותר באמו ומותר בבתו; יצא מכלל כותי ולכלל ישראל לא בא' — אפשר לפרש שכיון שיצא מכלל בן נח, דומה הוא לגר שמותר מדין תורה באמו, כיון שהוא כקטן שנולד ונותק הקשר בינו ובין קרוביו. אכן אולם אם נולד כעבד, שגם אמו היא שפחה — אפשר שאסור בה, כשם שבן נח אסור באמו. [ומה שמותר בבתו שנולדה לו לאחר שנעשה עבד — אפשר שסובר רב חסדא שבן נח מותר בבתו. והכי קיימא לן, שב"נ אסור באמו ומותר בבתו].
ואולם מדברי הרמב"ם (איסור"ב יד, יז) נראה שהעבד מותר גם באמו ובתו שנתקרבו אליו בהיותו עבד, לפי שהופקע מדין בן נח לענין איסורי עריות של קורבת משפחה (עפ"י חדושי ר' מאיר שמחה).
וכמו הרמב"ם כן כתב הרא"ז בפירושו. ואולם מחדושי הר"ן והרמ"ה משמע שאינו מותר אלא בקרובות הישנות, שהופקעה קרבתו אליהן בשעה שנעשה עבד.
ואף אם רב חסדא סובר שב"נ אסור בבתו, אפשר שמדבר בבתו שנולדה לו טרם נעשה עבד.

'בן נח שייחד שפחה לעבדו ובא עליה — נהרג עליה...' — רש"י (לעיל נו. עפ"י הסוגיא שם) פרש משום גזל. ואולם מדברי הרמב"ם (מלכים ט, ח) משמע שאין זה גזל כי מה שקנה עבד קנה רבו, אלא משום אישות נגעו בה, שהרי היא בעולת בעל. [וכן באשת יפת תואר שאמרו לעיל — אין שם ענין גזל לדעת הרמב"ם, שכל הנלקח במלחמה אין בו דין גזל, אלא משום שהיא בעולת בעל].
וכך משמע ממה שאמרו בגמרא 'מאימתי התרתה — משפרעה ראשה בשוק' — ואם משום גזל מן העבד, וכי מפני שפרעה ראשה בשוק פקע קנינו ממנה? אלא משמע שמטעם אישות נגעו בה (רדב"ז שם).

'אלא אמר רבא: בן נח שבא על אשת חברו שלא כדרכה פטור. מאי טעמא? באשתו ולא באשת חברו. ודבק ולא שלא כדרכה' — ודוקא אשת חברו הנכרי, אבל אשת איש מישראל מתחייב עליה בין כדרכה בין שלא כדרכה (רמב"ם מלכים ט, ז).

וטעם הדבר, שהרי נתרבו מאיש איש (לעיל נז: ברש"י) לחייבם בעריות דידן, כנערה המאורסה, ואם כן יש לומר שהוא הדין לביאה שלא כדרכה, שבישראל הוקשה לכדרכה (כסף משנה שם). והוסיף לפי זה שכל שאר העריות מלבד אשת איש, חייב עליהן ב'נ' שלא כדרכה, שהרי התרבו מ'איש איש' כישראל. ועוד, כיון ש'ודבק' דבוק עם 'אשתו', ולכן אין בכלל המיעוט אלא אשת חברו שלא כדרכה אך לא שאר עריות. ובוה מובן שנקטו בגמרא בדוקא 'אשת חברו' ולא כללו בסתם שאין בן נח חייב אלא בכדרכה. ולכאורה נראה דהיינו דוקא לחכמים, אבל לרבי מאיר לא נתרבו מ'איש איש'. אך יתכן שבשאר עריות שנצטוו עליהן מלבד אשת איש, ליכא מיעוט דשלא כדרכה. והקש שנאמר בישראל מגלה אף לב'נ' דשלא כדרכה נחשב כדרכה. וצ"ע.

'אמר רבי חנינא: עכו"ם שהכה את ישראל חייב מיתה' — בחדושי הר"ן פרש שבית דין הורגים אותו, כבשאר מצוות בני נח. וצידד שהוא בכלל 'גזל'. אך כתב שמשמע בגמרא שדוקא כשהכה ישראל ולא שהכה גוי אחר (וצ"ב. וע"ע בערוך לנר). ואולם הרמב"ם כתב (מלכים י, 1) שחייב מיתה בידי שמים, ואינו נהרג בידי אדם. [וכטעמו שכתב בתשובה (קמט) על גוי העוסק בתורה, שכשאמרו 'חייב מיתה' משמע שאינו נהרג על כך בפועל, שאין זה מכלל ז' מצוות (וצ"ל לפי"ז שמה שדנו בסמוך אם נידון כגזל או בסקילה כנערה המאורסה, היינו בדין שמים ולא במיתת ב"ד)]. ע"ע חדושי אגדות מהרש"א; כסא רחמים לרבי רחמים חורי, ובהגהת הגר"מ מאווי שליט"א.

'אמר ריש לקיש: המגביה ידו על חברו, אע"פ שלא הכהו — נקרא רשע' — כשדבר רע נכנס לכלל מעשה בלי חשבון, הרי כאן גילוי של שליטת היצר על האדם. המגביה יד על חברו, כבר אין כעסו נשאר בלב אלא נכנס לכלל מעשה, אע"פ שלא היכה — נקרא רשע, כי הוא נמצא תחת שלטון היצר (עפ"י עלי שור ח"א עמ' קנב).

'עכו"ם ששבת חייב מיתה... אמר רבינא: אפילו שני בשבת... עכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה' — הרמב"ם (מלכים י, ט ובשו"ת (בלאו) ח"א קמא. ודלא כמש"כ הר"ן נו). כתב שאין בית דין הורגים אותו, אלא מודיעים לו שחויבו מיתה. והקשה בחדושי הר"ן לפי זה מה מקשה הגמרא שייחשב עם ז' מצוות בני נח, והלא אינו דומה להן, שאינו נהרג? ויש לומר שקושית הגמרא היא לשיתת האומרים לעיל שאין חיוב מיתה בכל ז' מצוות, אלא בארבע בלבד. ועוד יש לומר שזה גופא כלול בתירוץ הגמרא, שכיון שאין אלו אלא 'עשה' — אינו נהרג עליהם ולכך אינם נמנים עם ז' המצוות (ערוך לנר). ויש מפרשים שגם לדעת הרמב"ם, לאחר שהודיעוהו שחייב מיתה והמשיך בשלו — נהרג (ע' חמרא וחיי ועוד).

— שיטת רש"י שנאסר עליהם שלא ייבטלו ממלאכה, אפילו בשביתה שאינה לשם חובה אלא מנוחה בעלמא. ואולם הרמב"ם כתב (מלכים י, ט): 'וכן עכו"ם ששבת אפילו ביום מימות החול, אם עשאוהו לעצמו כמו שבת — חייב מיתה. ואין צריך לומר אם עשה מועד לעצמו. כללו של דבר: אין מניחין אותן לחדש דת ולעשות מצות לעצמן מדעתן, אלא או יהיה גר צדק ויקבל כל המצות, או יעמוד בתורתו ולא יוסיף ולא יגרע. ואם עסק בתורה, או שבת, או חדש דבר, מכין אותו ועונשין אותו ומודיעין אותו שהוא חייב מיתה על זה, אבל אינו נהרג'. ובארו את שיטתו שלא נאסרה לו מנוחה בעלמא אלא כשעושה כן משום מצוה 'דתית' (עפ"י רמ"ה. וע' מהרש"א ביצה טז. ישראל קדושים עמ' 72).

ומה שאמרו 'אפילו שני בשבת' — כלומר, לא רק כששבת ב'שבת' שקבעו להם משום חק עבודה זרה שלהם, שודאי אסור לו משום אסור 'עבודת כוכבים', אלא אפילו כשבודה דת מלבו ושובת ביום אחר — אסור (כן פרש הרמ"ה. ונקט בדבריו ששבת יום הששי אצל הערבים לשם ע"ז — אסורה משום עכו"ם).

— כבר פלפלו רבות בספרי האחרונים כיצד האבות שמרו את השבת, כמו שאמרו רז"ל, והלא עד שלא ניתנה תורה הרי הם כדיון 'בני נח' — ע' בספר פרשת דרכים בארוכה; פנים יפות נח; חדושי הגר"ח על הש"ס (סי' תלה, עמ' רנז); שו"ת בנין ציון ח"א קכו-קכז, ועוד.

דף נט

עיונים באורים וציונים

'מניין שאפילו נכרי (כצ"ל, וכבע"ז ג) ועוסק בתורה שהוא ככהן גדול? תלמוד לומר אשר יעשה אתם האדם וחי בהם...' — 'ככהן גדול' — לאו דוקא, שהרי הכהן מצווה ועושה וזה אינו מצווה ועושה, אלא גזומא היא ולחשיבותא בעלמא נקט (תוס' הרי"ד ע"ז מהדו"ת). ומדובר כאן לענין כבוד בעלמא, אבל לענין המצוה להחיות ולהציל — ודאי ישראל עם הארץ קודם לגוי העוסק בתורה (ע' אגרות משה או"ח ח"ב לג, א).

לכאורה מקרא זה מדבר על קיום המצוות, ולא דוקא על לימוד תורה. ונראה לפי זה שיש לו שכר על שאר מצוות כאינו מצווה ועושה. אולם פשוט הדברים נראה שלא אמרו כן אלא ב'עוסק בתורה' — כלומר בלימודה. ואכן הנצי"ב (בפירושו לש"ס בב"ק לח, ובהעמק דבר) פרש כוונת הכתוב על לימוד התורה, ופרש 'אשר יעשה אתם' — המתעמק ומפרש דיוקי המקראות, זה קוררו מעשה.

וכן כתב להדיא בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"א ג ושנה כח"ב ז. וכתב שאעפ"י שבמאירי וברדב"ז אין נראה כן — כנראה נפלה בהם טעות סופר, ואין לסמוך על כתבי יד שנמצאו), שלא אמרו אלא בלימוד תורה, אבל שאר מצוות אפילו כאינו מצווה ועושה אין לו שכר. ואינו דומה לקטן המקיים מצוות, לפי שאינו בקבלת התורה כלל. וכן משמע מדברי אבני נזר (חומ"מ פז ד"ה דהנה).

ואולם בספר אבי עזרי (קמא, ת"ת א, ג) נקט (עפ"י דברי הרמב"ם מלכים י, ו'ע"ש בפירוש הרדב"ז) שאין חילוק בין תלמוד תורה לשאר מצוות שהעכו"ם מקיים, שיש בזה שכר כאינו מצווה ועושה.

וע' בבראשית רבה (מו, י) — מעשה בגויים שמלו עצמם וקבלו שכר על כך, ואפילו נדחה ונאמר שהיו מבני קטורה, הלא נחלקו הראשונים אם בני קטורה לדורות חייבים במילה. ומוכח מכאן לכאורה שאף בשאר מצוות מקבלים שכר כמי שאינו מצווה ועושה.

וכן משמע שהיא מעלה אצל בני נח, ממעשה דקטיעא בר שלום — בע"ז י: וב'גליוני הש"ס' שם עמד על כך, הלא כיון שלא נתגייר כיצד הותר לו למול ולחבול בעצמו. שו"ר שמפורש הדבר בתשובת הרמב"ם (קמח) אודות מילת גוי, שמקבל שכר על כך, אם עושה כן מפני מצות השי"ת [וצ"ע במה שכתב באגרות משה יו"ד ח"ב ז].

ונראה שבמצוות שכליות הכל מודים שמקבל שכר, וכמפורש בקדושין לא. לענין כבוד אב ואם בגוי. וכן לענין גדרים והקדשות (כדברי הרמב"ם בפירוש המשנה תרומות ג, ט) וכד'. ואפשר אף בכאלו שאין השכל מחייבם שבוה י"ל שהגוי מצווה בהם כמו שכתבו כמה ראשונים (ע' במצוין לעיל נו), אלא אף כל המצוות שיש להם טעם אנושי שכלי, הגוי מקבל על

ד. ההורג את הרודף והיה יכול להציל הנרדף באחד מאבריו של הרודף; לדברי רבי יונתן בן שאול, עכו"ם בעכו"ם (כלומר עכו"ם שהרג עכו"ם) ועכו"ם בישראל וישראל בישראל – נהרג עליו. ואילו ישראל בעכו"ם פטור. וחכמים חולקים וסוברים שהתגר גמור להורגו.
מדובר שהנרדף הוא ישראל, או נכרי השומר שבע מצוות, ואפילו לא קיבל עליו קבלת גר תושב'. אבל אם היה עכו"ם שאינו שומר שבע מצוות, כיון שאין מוזהרים על הצלתו, לא ניתנה רשות להרוג את הרודף אפילו אי אפשר להציל באחד מאבריו.
ישראל שרדף אחר ישראל, ובא עכו"ם והרג את הרודף, אם היה יכול להציל באחד מאבריו – חייב. ואם לאו – פטור.
ישראל שרדף אחר בן נח להרגו, נראה שאינו נהרג. ואם היה הנרדף גר תושב – צריך עיון (עפ"י חזון איש ב"ק י, טו).

ה. בן נח נהרג בדיין אחד ובעד אחד, באיש ולא באשה (ובזמן שהוא מוחזק כנאמן. הנצי"ב) ושלא בהתראה, ואפילו קרוב. ואילו בישראל צריך שני עדים כשרים וב"ד של כ"ג, והתראה.
א. יש אומרים שדינים אלו אמורים רק בערכאותיהם, ולא בבית דין של ישראל. ויש חולקים.
ב. לפרש"י ורוב ראשונים, למסקנת הגמרא [דלא כרב נחמן], גם כשנידון למיתה על עריות שאינן קיימות אלא בישראל, כגון נערה המאורסה – נידון בעד אחד ובדיין אחד וללא התראה. ויש חולקים.
ג. יש שכתבו שבן נח נהרג על פי הודאת עצמו (ספר החינוך כו. וע"ש במנחת חינוך שבאר הטעם משום עד אחד. וע"ע בשער משפט תה; דבר שמואל פסחים ג:).

ו. משום רבי ישמעאל אמרו, בן נח נהרג על העוברים (שופך דם האדם באדם...) וישראל פטור. [ותנא קמא דרש המקרא הזה כתנא דבי מנשה, ולדעתו אף ב"נ פטור].
א. פסק הרמב"ם (מלכים ט, ד) כרבי ישמעאל.
ב. היה העובר מסכן את אמו, אפשר שאף בבני נח מותר להמיתו כדי להציל את האם (עפ"י תוס' נט. ד"ה ליכא).
ג. מסתבר שדוקא על העוברים נהרג, אבל אחר שנולד והוא נפל אינו נהרג עליו (עפ"י אמת ליעקב משפטים כא, יב. ולדעת הר"ן שהמכה ישראל חייב מיתה בידי אדם, יש לעיין שמא לא גרע ממכה, או שמא גרע כיון שהנפל נחשב כאבן בעלמא).
ד. איסור הריגת עובר, יש מחמירים לומר שהוא אף קודם שעברו עליו ארבעים יום. והרבה חולקים. ומכל מקום לדברי הכל בביצית המופרית חוץ לרחם אין שייך איסור זה, אלא יש לדון רק משום השחתת זרע (ע' שבט הלוי ה"י רלא).

דפים נז – נח

- קכז. מה דינו של בן נח לענין איסורי עריות דלהלן?
א. עריות שעל ידי קורבת אחוה.
ב. עריות שעל ידי קשר אישות.
ג. האם בן נח מותר באמו ובבתו?

ד. האם מותר במשכב זכור ובהמה?

ה. מה דין ביאה שלא כדרכה בבן נח?

א. נחלקו תנאים בדבר; לדברי רבי עקיבא, לא הוזהרו בני נח בעריות שעל ידי קורבת אחוה [שאינן בהם בישראל מיתת ב"ד], ולר' אליעזר הוזהרו (נחלקו בדרשת הכתוב על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו – האם מדובר באחות האב והאם או לא). אבל רק באחוה מצד האם (– אחותו מן האם, אחות אביו מן האם, ואחות אמו מן האם), ולא באחוה מן האב.

ולדברי חכמים (החולקים על רבי מאיר) כל האמור בפרשת עריות בישראל [להוציא חייבי לאוין כגון מחזיר גרושתו. ר"ן], בן נח מוזהר עליהן.

זו שיטת רש"י. ולדעת התוס' אפילו לר' אליעזר אין בן נח אסור באחותו אלא באחות אביו

ובאחות אמו הנדרשים מן הכתוב (כן פרש מהרש"א. ולפ"ו צריך לדחוק שהקושיא להלן מקין – אכו"ע

קאי).

וברמב"ם מבואר להפך, שאע"פ שפסק כר' עקיבא כתב שאחותו מן האם אסורה על בן נח, שנאמר וגם אמנה אחתי בת אבי הוא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה. (ע' בנו"כ וביד דוד). והגר"א פירש שהרמב"ם פסק כחכמים וסובר שלדעתם אין להוסיף אלא אחותו מאמו).

ב. לדברי רבי אליעזר, עריות שעל ידי אישות מותרות לבן נח, כגון אשת אביו, אשת אחיו, חמות וכלה.

ולדברי עקיבא, אשת אביו אסורה אפילו לאחר מות האב. (על כן יעזוב איש את אביו... ושאר קרובות לא נאסרו בפירוש. ולדברי רב הונא כפרש"י (בלשנא קמא עכ"פ) – מותרים בשאר עריות).

ולדברי חכמים החולקים על ר' מאיר בברייתא, פרש רש"י שכל הנאסר בפרשת עריות לישראל, נתרבו גם בבני נח מאיש איש (או מ'לאמר'. עתד"ה וחכמים).

הרמב"ם פסק כר' עקיבא. והתוס' ביבמות (צח:): כתבו שיש להזהר ולחוש לדברי שניהם (וע"ש

בהגהות הגר"א).

אשת איש, בין של ישראל בין של נכרי – אסורה על בן נח לדברי הכל (ודבק באשתו – ולא באשת חברו).

אשת איש של נכרי, עד אימתי אסורה על חברו – עד שתצא מרשותו, כגון ששילחה בעלה לעצמה לשם גירושין או שתצא היא מתחת רשותו ותלך לה (עפי רמב"ם מלכים ט). והר' דוד כתב בחידושו שקרוב לומר שבן נח אין לו התר בגירושין לעולם. והר"ן (נח: ד"ה מדרקו) דחה ראיתו. (וע' פנ"י קדושין יג אודות מיתת הבעל בב"נ שצידד לחדש שאינה מתרת. ואין נראה כן מכמה ראשונים).

ג. בן נח באמו – ר' עקיבא אסר, ואפילו אינה אשת אביו כגון אנוסתו (על כן יעזוב איש... ואת אמו).

וגם לדרי אליעזר שדרש כתוב זה לאחות אמו, נראה לכאורה שאמו אסורה בק"ו מאחות אמו (וכדרך שכתב רש"י גבי אחותו), וכן משמע בגמ' 'ושאר כל עריות מותרות לו לאתווי אשת האב' – ולא אמרו לאתווי אמו. וערש"י.

בתו – רב הונא התיר (בין לר"א בין לרע"ק) ואיכא דאמרי שאסר. (וכן נראה שהיא דעת ר' מאיר בברייתא –

'כל ערוה שב"ד של ישראל ממיתין...'. וע' כס"מ ומהרש"א. והרמב"ם פסק שמותר).

ד. בן נח אסור במשכב זכר ובהמה (ודבק) – ולא בזכר. והיו לבשר אחד – יצאו בהמה וחיה שאין נעשים בשר אחד).

ה. בתחילה הביאו בשם ר' חנינא שבן נח שבא על אשתו שלא כדרכה – חייב (ודבק) – ולא שלא כדרכה). ואולם רבא תמה כיצד יתכן שישראל אינו חייב והוא חייב, ולכך אמר לאידך גיסא; בן נח שבא על אשת חברו שלא כדרכה – פטור.

ודוקא אשת חברו, אבל בא על ישראלית חייב (רמב"ם מלכים ט, ז).

דף נח

קכח. אלו קרובות מותרות ואלו אסורות, לאישים דלהלן?

א. גר שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה.

ב. גר שהורתו ולידתו שלא בקדושה.

ג. הורתו ולידתו בקדושה. (האם הוא מותר בקרובות משפחתו שנתגיירה?)

ד. עבד כנעני.

א. גר שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה – (שנתגיירה אמו קודם שנולד); מן התורה אין לו יחס קירבה עם משפחתו שהיתה לו בעודו גוי, אלא שחכמים אסרוהו בכל אותן קרובות שהיה אסור בהן בגיותו, שלא ייראה כמי שבא מקדושה חמורה לקדושה קלה. (ולדברי התוס', אפילו באותן שהיה מותר בהן אסרו, כל שיש לחוש שיתירו לו בקרובותיו הישראליות). אבל שאר קרובות שלא נאסרו בהן בגיותו, אם נשאן – מקיימן. ולכתחילה לא יכנוס (עפ"י יבמות צח: בפירוש הברייתא).

מרש"י מבואר שגם קרובות אמו שנתגיירו לפני שנולד, אינן אסורות עליו אלא מדרבנן. אבל רבנו דוד (בר"ן) סובר שאלו אסורות מן התורה, כי יש לו קורבה גמורה עמהן הואיל ובקדושה ילדתו אמו. [ואף לפרש"י אפשר שאם נולדה עמו תאומה, אסורה לו מהתורה. ורק בקרובות שנולדו קודם שנתגיירה האם מותר מהתורה, כי כשנתגיירה האם פקעה קורבתה להן].

לדברי רבי מאיר, אף אחות האם מן האב – יוציא, אע"פ שלא היתה אסורה עליו בגיותו (גזירה משום אחותו מן האם). וחכמים חולקים.

מתה אשתו – נחלקו הדעות האם מותר בחמותו אם לאו.

ופסק הרמב"ם שמותר. וכן אם מתה אשתו מותר בבתה הגיורת.

השניות לעריות – לא גזרו עליהן בגרים (עפ"י יבמות כב).

ב. גר שהורתו ולידתו שלא בקדושה – (שנתגייר לאחר שנולד); כתב רש"י שדינו כדין גר שהורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה (ומוסיף עליו שמותר בכלתו ואחות אשתו שנתקרבו אליו בעודו גוי, שאינו שייך בגר שלידתו בקדושה).

היה נשוי לאשה ובתה (בעודו נכרי. ונתגיירו אף הן) – מוציא אחת ומקיים אחת.

כתב הר"ן (גם בדעת רש"י) שדין זה אמור רק בגר שלידתו שלא בקדושה, אבל אם נולד בקדושה ונשא אשה ובתה שנתגיירו, אסור לו לעמוד עם האחרונה שנשא, שלא התירו אלא לאחר מיתת אמו לישא חמותו, אבל לא מחיים.

ומלשון הרמב"ם (איסור"ב יד, טו. וכ"ה בשו"ע י"ד רסט, ה) משמע שדין זה אמור בכל גר שנשא גיורת ובתה [או שתי אחיות מן האם] – מקיים אחת ומגרש השניה.

ג. הורתו ולידתו בקדושה (- שנתגיירו אביו ואמו קודם יצירתו); רש"י כתב שמחמירים עליו אפילו בשאר מן האב, שלא יבואו להחליפו בישראל.

והתוס' צידדו להפך, שמא זה קל יותר שלא גזרו אפילו בשאר מן האם, כי אין שייך לגזור שמא יאמרו באנו מקדושה חמורה לקלה. או שמא שוה דינו עם הגר שהורתו שלא בקדושה. (וכ"מ בר"ן. כמובן שאסור מדאורייתא לכל הדעות בשאר אב ואם שלאחר הגירות).

ד. עבד כנעני; רב חסדא אמר שמותר אפילו באמו ובבתו, וכ"ש בשאר עריות – שהרי יצא מכלל בן נח, ואין לו קרבות משפחה להן, ולכלל ישראל לא בא לגזור עליו כגר.

נחלקו דעות הראשונים האם מותר אף בקרובות שנתקרבו בעודו עבד, כגון עבד הנולד משפחה, או עבד שנולדה לו בת בהיותו עבד.

דפים נח – נט

קכט. אלו איסורים נוספים שאינם כלולים בשבע מצוות – אסורים לבן נח?

אמר רבי חנינא: עכו"ם שהכה את ישראל חייב מיתה (ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי...). אפשר שדין זה כלול ב'גזל'. ער"ן. [וא"ר חנינא: הסוטר לועו של ישראל כאילו סוטר לועו של שכינה...].
אמר ריש לקיש: עכו"ם ששבת חייב מיתה (...ויום ולילה לא ישבתו). אמר רבינא: אפילו שני בשבת.
מדברי רש"י מבואר שאפילו שבת לשם מנוחה בעלמא. אבל מהרמב"ם משמע שאינו חייב מיתה אלא כששבת משום ענין דתי. ואפילו בדה מלבו דת חדשה לשבות ביום שני וכד'.
אמר רבי יוחנן: עכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה (תורה צוה לנו משה מורשה). ואולם בעניני מצוותיו אדרבה, מקבל שכר. אמר רבי מאיר אפילו נכרי ועוסק בתורה הריהו ככהן גדול.
כתב הרמב"ם בכל אלו אינו נהרג בידי אדם, אלא ב"ד מודיעים לו שהיב מיתה בידי שמים על הדבר. ואין כן דעת הר"ן. [ויש אומרים בדעת הרמב"ם שאם ממשיך במנהגו לאחר שהתרו בו ב"ד, נהרג].

דף נט

קל. א. דם מן החי, האם מותר לבני נח? ומה מקור איסורו לישראל?

ב. האם אבר מן החי ברצעים מותר באכילה לבני נח, והאם יש בו איסור 'אבר מן החי' בישראל?

ג. האם ישנם דברים שמותרים לישראל ואסורים לבני נח?

ד. האם בני אברהם חייבים במילה?

ה. מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני או לא נשנית – אצל מי היא קיימת עתה?

ו. אדם הראשון, האם הותר לו לאכול בשר?

א. דם מן החי; לחכמים, אין בו איסור לבני נח. וגם לישראל אינו אסור משום 'אבר מן החי' [ואם הוא דם שהנפש יוצאה בו, יש בו איסור תורה של אכילת דם]. ולרבי חנינא בן גמליאל, דם מן החי נאסר לבני נח (אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו). וגם לישראל יש בו איסור מיוחד משום חיות (רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש...).